

Deprem Afetinde Filial Terapi

Fatma DİLMEN¹

GİRİŞ

Oyun; hem çocukların yeni deneyimler elde ettikleri bir gelişim aracıymış hem de oyun dışında deneyimlediklerini aktarıırken kullandıkları dilleridir (Başbunar, 2020). Dolayısıyla çocuklar söz konusu olduğunda oyunsuz bir iletişim yetersiz kalacaktır. Bu bağlamda çocuklarla terapötik iletişimde bu alanda uzman kişilerce oyunun kullanılması; oyun terapisi olarak adlandırılmaktadır (Öztürk ve Keskin, 2023). Oyun terapisinde birçok farklı yöntem ve kuram yer almakta ve koşullara veya kabullere göre kullanılan yöntem farklılaşabilmektedir. Bu yöntemlerden biri de çocuk merkezli oyun terapisi. Çocuk merkezli oyun terapisinde çocuk; terapi sürecini yönetmekte, terapist tarafından yönlendirilmemekte ve destekleyici bir çevre sağlanarak kendini gerçekleştirme hedeflenmektedir (Crenshaw ve Stewart, 2019). Çocuğun odak alındığı bu terapi yönteminin temel esaslarının ebeveynlere öğretilerek kendi çocuklarıyla terapi seanslarını yürütmelerinin sağlanması ise filial terapi olarak adlandırılmaktadır (Garza ve Watts, 2010). Bu noktada özellikle deprem gibi travmatik yaşam olaylarında çocukların ebeveynleriyle terapötik süreçleri yürütmelerinin birçok farklı kazanımları bulunmaktadır.

¹ Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, fatmacanim1@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-8158-8090

(VanFleet, 2021). Dolayısıyla özel üç durum haricinde ebeveynler ve bakım verenlerle deprem afeti sonrası filial terapi sürecinin bu alanda eğitim almış profesyonellerce yürütülebilmesi mümkündür.

SONUÇ

Deprem afeti sonrası çocuklarla yürütülecek çalışmalarda; onların iletişim yöntemi olan oyunun kullanılması esastır. Bahsedildiği üzere birçok farklı yöntemi olan oyun terapisinin; çocuğa odaklanarak ve yönetmesine izin verilerek yürütülmesine çocuk merkezli oyun terapisi; bu süreci ana esaslar öğretilerek ebeveynlerin yürütmesinin sağlanmasına ise filial terapi denmektedir. Özellikle deprem gibi tüm aileyi ve ailenin dinamiklerini etkileyen afetlerde terapötik çalışmaların yine aile temelli yürütülmesi hem ebeveynleri hem çocukları hem de aralarındaki ilişkiyi iyileştirmede önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

- Akça, R. P. (2022). Filial Oyun Terapisi. *Oyun Terapisi Teori Teknik ve Kültüre Has Vaka Örnekleri* (1. Baskı, s. 51-63) içinde. Efe Akademi.
- Algan, T. (2016). Aile Danışmanlığı Uygulaması: Dünü, Bugünü ve Yarını. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2208-2017.
- APT. (2023). Association For Play Therapy: <https://www.a4pt.org/> adresinden 10 Eylül tarihinde alınmıştır.
- Ateş, F. B. ve Akbaş, T. (2021). Çocuk-Ebeveyn İlişki Terapisi Eğitimine Katılan Boşanmış Annelerin Eğitime İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30(2), 47-61.
- Axline, V. M. (2020). *Oyun Terapisi* (1. Baskı). Panama Yayıncılık.
- Ayna, Y. E. ve Ayna, H. Ü. (2017). Çocuk Merkezli Oyun Terapisi ile Deneysel Oyun Terapisinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Dilce Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 212-220.
- Bal, A. (2008). Post-Traumatic Stress Disorder in Turkish Child and Adolescent Survivors Three Years after the Marmara Earthquake. *Child and Adolescent Mental Health* 13(3), 134-139.
- Başbunar, İ. (2020). *Oyun Terapisi-Problemleri Davranışlara Çözüm* (1. Baskı). Psikocan Akademi.
- Bratton, S. C., Ceballos, P. L., Sheely-Moore, A. I., Meany-Walen, K., Pronchenko, Y. ve Jones, L. D. (2013). Head Start Early Mental Health Intervention: Effects of Child-Centered Play Therapy on Disruptive Behaviors. *International Journal of Play Therapy*, 22(1), 28-42.
- Chai, S., Yang, X. G. ve Wang, S. (2013). A Qiang Perspective on Promoting the Rehabilitation of Children Affected by the Earthquake. Steering the cultural dynamics: 2010 Congress of the International Association for Cross-Cultural Psychology. *Grand Valley State University*.
- Crenshaw, D. A. ve Stewart, A. L. (2019). *Oyun Terapisi Kapsamlı Teori ve Uygulama Rehberi* (1. Baskı). Apamer Psikoloji Yayınları.

- Demirer, E. (2021). Çocuk Merkezli Oyun Terapisinin Çocuktaki Kaygı Düzeyine Etkisinin İncelenmesi. *Academic Platform Journal of Education and Change*, 4(1), 91-110.
- Deniz, E. A. (2019). *Çocuk Merkezli Oyun Terapisinin Otizmli Çocuklarda Sosyal Becerilerinin Gelişimine Etkisinin İncelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Garza, Y., ve Watts, R. E. (2010). Filial Therapy and Hispanic Values: Common Ground for Culturally Sensitive Helping. *Journal of Counseling & Development*, 88(1), 108-113.
- Genç, M., ve Tolan, Ö. Ç. (2021). Okul Öncesi Dönemde Sık Görülen Psikolojik ve Gelişimsel Bozukluklarda Oyun Terapisi Uygulamaları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 13(2), 207-231.
- Gençer, A. A., ve Aksoy, A. B. (2016). Anne Çocuk Etkileşiminde Farklı Bir Yaklaşım: Theraplay Oyun Terapisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 8(3), 244-254.
- Guerney, B. (1964). Filial Therapy: Description and Rationale. *Journal of Consulting Psychology*, 28(4), 304-310.
- Kaduson, H. G., ve Schaefer, C. E. (2019). *Çocuklar İçin Kısa Süreli Oyun Terapisi* (3. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kargı, E. (2007). Oyun: Çocuklar İçin Hastalıkla Baş Etme Sürecinde Güçlü Bir Psikososyal Destek Aracı. *Toplum ve Hekim*, 22(5), 364-367.
- Kaya, Ü. Ü., ve Kaya, Ş. B. (2023). *Oyun Terapisi Uygulama Türleri ve Etkinliği* [E-Kitap]. Imperial Yayın.
- Kiye, S., ve Yalçın, İ. (2021). Oyun Terapisi ve Oyun Terapisinin Gruplarda Kullanımı. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51, 287-303.
- Landreth, G. L. (2002). Therapeutic Limit Setting in the Play Therapy Relationship. *Professional Psychology: Research and Practice*, 33(6), 529-535.
- Mahmoudi-Gharaei, J., Bina, M., Yasami, M., Emami, A., ve Naderi, F. (2006). Group Play Therapy Effect on Bam Earthquake Related Emotional and Behavioral Symptoms in Preschool Children: a Before-After Trial. *Iranian Journal of Pediatrics*, 16(2), 137-142.
- O'Connor, K. J., ve Braverman, L. D. (2009). *Play Therapy Theory and Practise Comparing Theories and Techniques* (2. Baskı). Wiley.
- Ogawa, Y. (2018). Childhood Trauma and Play Therapy Intervention Childhood Trauma and Play Therapy Intervention. *Journal of Professional Counseling: Practice, Theory & Research*, 32(1), 19-29.
- Özkaya, B. T. (2015). Ebeveyn-Çocuk İlişkisi Üzerine Odaklanan Bir Oyun Terapisi Yaklaşımı: Filial Terapi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 7(2), 208-220.
- Öztekin, G. G., ve Gülbahçe, A. (2019). 3-10 Yaş Arası Gelişimsel Problemleri Olan Çocuklarda ve Ebeveynlerinde Filial Terapinin Etkisinin İncelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(4), 2322-2340.
- Öztürk, Y., ve Keskin, S. G. (2023, Nisan, 4-6). Kanser Tanısı Almış Çocukta Çocuk Merkezli Oyun Terapisi Etkinliği. [Konferans]. 2nd International Conference on Engineering, Natural and Social Sciences, Konya, Türkiye.
- Packer, P. D. (1990). The Initial Process of Filial Therapy: A Case Study of a Four-Year-Old Child and Her Parents. *Humanities and Social Sciences*, 51(6-A), 1903.
- Ray, D. C., Armstrong, S. A., Balkin, R. S., ve Jane, K. M. (2015). Child-Centered Play Therapy in The Schools: Review and Meta-Analysis. *Psychology in the Schools*, 52(2), 107-123.
- Ray, D. C., Lee, K. R., Meany-Walen, K. K., Carlson, S. E., Carnes-Holt, K. L., ve Ware, J. N. (2013). Use of Toys in Child-Centered Play Therapy. *International Journal of Play Therapy*, 22(1), 43-57.

- Rennie, R., ve Landreth, G. (2000). Effects of Filial Therapy on Parent And Child Behaviors. *International Journal of Play Therapy*, 9(2), 19-37.
- Shen, Y.-J. (2002). Short Term Group Play Therapy With Chinese Earthquake Victims: Effects on Anxiety, Depression and Adjustment. *International Journal of Play Therapy*, 11(1), 43-63.
- Teber, M. (2015). *Çocuk Merkezli Oyun Terapisinin Çocuklarda Görülen Davranış Sorunlarının Çözümüne Etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. <https://hdl.handle.net/20.500.11782/1124>
- Teke, E., ve Avşaroğlu, S. (2020). Çocuklarda Oyunun ve Oyun Terapisinin Terapötik Kullanımı ve İyileştirici Etkileri: Kavramsal Bir Analiz. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 6(32), 1078-1087.
- Topham, G. L., ve VanFleet, R. (2011). Filial Therapy: A Structured and Straightforward Approach to Including Young Children in Family Therapy. *The Australian And New Zeland Journal of Family Therapy*, 32(2), 144-158.
- Türe, E., ve Barut, Y. (2020). Türkiye’de Yapılan Oyun Terapisi Çalışmalarının İncelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikolojisi Dergisi*, 4(8), 127-138.
- VanFleet, R. (2021). *Filial Terapi Oyun Yoluyla Ebeveyn-Çocuk İlişkilerini Güçlendirme* (2. Baskı). Apamer Psikoloji Yayınları.
- VanFleet, R., Sywulak, A. E., ve Sniscak, C. C. (2020). *Çocuk-Merkezli Oyun Terapisi* (1. Baskı). APAMER Psikoloji Yayınları.
- Yanıt, E. (2020). “Çocuğumu Benden Alın!” Sınır Koyma Probleminin Çocuk Merkezli Oyun Terapisi İle Sağaltımı (Olgu Sunumu). *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, 13(2), 35-48.
- Yavuz, S. (2017). *Filial Terapinin Bakım Elemanlarının Öz Yeterlilik ve Kaygı Düzeyleri ile Korunma İhtiyacı Olan Çocukların Davranış Sorunları Üzerine Etkisi*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi.
- Yorbik, Ö., Akbıyık, D. İ., Kırmızıgül, P., ve Söhmen, T. (2014). Post-traumatic Stress Disorder Symptoms in Children After the 1999 Marmara Earthquake in Turkey. *International Journal of Mental Health*, 33(1), 46-58.